УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Датум

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ, КАНДИДАТА И МЕНТОРА ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

1. Датум и орган који је именовао комисију

Научно-наставно веће Филолошког факултета Универзитета у Београду, 25. 09. 2019.

Одлуком Научно-наставног већа Филолошког факултета Универзитета у Београду бр. 3324/1 образована је комисија за оцену подобности докторанткиње Емилије Радибратовић за израду докторске дисертације на тему,, Родна дихотомија у дискурсу онлајн медија“.

2. Састав комисије са назнаком имена и презимена сваког члана, звања, назив уже научне области за коју је изабран у звање, датум избора у звање и назива факултета, установе у којој је члан комисије запослен:

1. Др Јелена Филиповић, редовна професорка Филолошког факултета Универзитета у Београду, 30. децембар 2010.
2. Др Ана Кузмановић Јовановић, ванредна професорка Филолошког факултета Универзитета у Београду, 15. јун 2016.
3. Др Драгица Вујадиновић, редовна професорка Правног факултета Универзитета у Београду, 2017.

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Емилија Радибратовић је дипломирана професорка српске књижевности и језика са општом књижевношћу, а диплому основних студија стекла је на Филолошком факултету Универзитета у Београду 2001. године. Титулу мастера српске књижевности и језика стекла је на Филолошком факултету Универзитета у Београду 2009. године са просечном оценом 9,17. Од 1994. радила је као новинарка и уредница у информативним и културним редакцијама београдских медија: у штампаним (“Дневни телеграф” 1997-1999, “Блиц њуз” 2004-2007, књижевни додатак „Данас“ 2003-2005) и електронским медијима (Радио Индекс, 1994-1997, интернет издање “Гласа јавности” 1999-2000, телевизија Студио Б, 2001-2016). У периоду од 2011-2012. радила је и као сарадница у настави на Филолошком факултету Универзитета у Београду. Од 2016. ради као самостална саветница за односе са јавношћу у области развоја информационог друштва и дигиталне писмености, у Министарству трговине, туризма и телекомуникација Републике Србије. Учествовала је на научним конференцијама из области дигиталне хуманистике и медијске културе.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Оригинални научни радови у академским часописима:

„Телевизија као предмет медијског образовања“, часопис Култура, 2012, бр. 136, стр. 45-61, doi:10.5937/kultura1236045R.

„Мој блог – отпор и игра: Елементи популарне културе на првом српском блог систему“, часопис Анали Филолошког факултета, 2014.

Радови у зборницима са научних скупова:

- „Популарни интерактивни системи и могућност њиховог коришћења у едукативне сврхе“, у зборнику Међународне конференције „Дигитализација културног и научног наслеђа, универзитетски репозиторијум и учење на даљину“ Филолошког факултета Универзитета у Београду 2011, Књига 4. Учење на даљину и интерактивна настава, Универзитет у Београду, Филолошки факултет, 2012, 247-272
- „Културолошко тумачење медија - критички приступ“, у зборнику Међународне конференције “Културе у дијалогу” Филолошког факултета Универзитета у Београду 2012, Књига 4. Комуникација и културни утицаји, Универзитет у Београду, Филолошки факултет, 2013. стр. 353-364

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, комисија сматра да кандидаткиња Емилија Радибратовић испуњава све услове за израду докторске дисертације.

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА
НАПОМЕНА:

За ментора је предложена др Јелена Филиповић, редовна професорка Филолошког факултета Универзитета у Београду, Катедра за иберијске студије.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација.

Filipović, Jelena. 2018. *Moć reči: Ogledi iz kritičke sociolingvistike*. 2. Dopunjeno i prošireno izdanje. Beograd: Zadužbina Andrejević.

Filipović, J. 2018. Multimodalna sociolingvistička narativna mreža kao konstruktivistički pristup čitanju u 21. Veku: Čimananda Ngozi Adiči. U: S. Gudurić (ur.), *Jezici i kulture u vremenu i prostoru VII*. Novi Sad: Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, str. 109-120.

Filipović, Jelena. 2017. Virtualno i multimodalno čitanje rečnika tehnologije. U: D. Vujadinović (ur.) *Heptadekagon. Rečnik tehnologije kao anti-utopija*. Beograd: Institut za evropske studije, str. 63-78.

Filipović, Jelena & Ivana Vučina Simović. 2016. La construcción de género y de la identidad sefardí en las novelas autobiográficas de Rosa Nissán y Gordana Kuić. En: P. Díaz Mas & M. Sánchez Pérez (eds). *Mujeres sefardíes lectoras y escritoras (siglos XIX-XXI).* Madrid: Iberoamericana Editorial Vervuert: 261-276.

Филиповић, Јелена. 2016. Лаж, превара, филозофија морала и наративна мрежа Малих радости суботе Александра Мекол Смита. *Култура,* 150: 12-43.

Filipović, Jelena. 2015. *Transdisciplinary approach to language study. The complexity theory perspective*. London: Palgrave Macmillan.

Filipović, Jelena. 2014. Identity construction through discursive practices and code-switching in autobiographic fictional narratives by Rosa Nissán and Gordana Kuić, In: S. Gudurić, (ed.), *Jezici i kulture u vremenu i prostoru 3*. Novi Sad: Filozofski fakultet Univerziteta u Novom Sadu, pp. 405-415.

Филиповић Јелена. 2014. Језичка образовна политика и родно осетљив језик [Language education policy and gender sensitive language use]. In: Филиповић Јелена & Оливера Дурбаба (ур.), *Језици у образовању и језичке образовне политике [Languages in education and language education policies]*. Београд: Филолошки факултет Универзитета у Београду/Чигоја,стр. 153-168.

Filipović, Jelena. 2013. Perspectivas de género en el discurso escolar y educativo en España y en Serbia, *Colindancias,* 4: 225-234.

Filipović, Jelena. 2011. Gender and power in language standardization of Serbian. *Gender and Language.* 5(1): 111-131.

Filipović Jelena. 2011. Rod i jezik, u: Ivana Milojević & Slobodanka Markov (eds), *Uvod u rodne teorije.* Novi Sad: Centar za rodne studije & Mediterran Publishing, pp. 409-423.

Комисија сматра да проф. др Јелена Филиповић испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област критичке социолингвистике, когнитивне антропологије и критичке анализе дискурса.

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ:

ОЦЕНА:

1. формулације назива тезе (наслова)

Комисија закључује да је радни назив тезе „Родна дихотомија у дискурсу онлајн медија“ прикладан и да добро репрезентује суштину предложене теме истраживања.

2. предмета (проблема) истраживања

Предмет научног истраживања је испољавање родно обележеног дискурса у језику онлајн медија на српском језику. Кандитаткиња планира да истражи језички израз родне дихотомије, у односу на традиционалне обрасце, у контексту онлајн медија и њиховог интерактивног и партиципативног својства користећи се теоријско-методолошким апаратом критичке социолингвистике и критичке анализе дискурса, са циљем да понуди иновативан и ажуриран увид у традиционално схваћене улоге мушкараца и жена у јавној и приватној сфери, препознате у студијама културе, лингвистичким и антрополошким студијама медијских и других јавних дискурса, а сада исказане у медијима који новом технологијом продукције и новим начином конзумације, дозвољавају, односно подразумевају директно и активно учешће публике, од које се чак и очекује да генерише онлајн садржаје. Полазна претпоставка истраживања је да се традиционално усвојене родне улоге са мањим варијацијама перпетуирају и у дискурсу дигиталних медија. Родно обележени стил и језик текстова, анализира се на макролингвистичком нивоу у медијима на српском језику на интернету објављеним током 2017. године.

Корпус за ово истраживање представљају дневне онлајн информативне новине и „женски“ портали, односно, дневне информативне новине и женски часописи који су прошли кроз процес дигиталне конвергенције. Овакав жанровски избор мотивисан је податком Републичког завода за статистику Републике Србије (Републички завод за статистику РС, 2017) да у датом периоду онлајн дневне новине и часописе посећује највећи број корисника интернета у Србији, 75,6%, при чему су жене и мушкарци готово подједнако заступљени у „интернет популацији“, са малом бројчаном предношћу мушких корисника (стр. 26), док у општој демографској слици жене имају нешто већу заступљеност са 3601043 према 3419815 (Републички завод за статистику РС, 2018). Један део истраживања обухвата и нове медије, односно блог и друштвене мреже, као аутохтоне дигиталне медије, проистекле из дигитализације и развоја интернета као медијске сфере. Критеријум одабира корпуса заснован је на утицају који медији остварују, мерљив бројем посетилаца.

Одабир временског периода у којем су истражени текстови објављени, извршен је на основу друштвеног контекста у којем су јавно и политички готово истовремено прокламовани дигитализација и борба за раст наталитета као политички, односно друштвени приоритети. У погледу друштвеног усвајања дигитализације и развоја информационог друштва, потврђен је константни раст редовних интернет корисника којих у Србији у датом периоду има 70,5% од укупног броја становника (Републички завод за статистику РС, стр. 23). Политички живот Србије у том периоду обележио је избор жене на место председника Владе Србије, 29. јуна 2017. године, први пут у историји Србије, која је у свом експозеу као приоритете навела: дигитализацију, економски развој и образовање (Агенције, Ђорђевић, 28. јун 2017). 21. августа 2017. конституисан је нови Савет за популациону политику, са задатком да уради измене и допуне Стратегије за подстицање рађања. Тиме је званично започета јавна и политичка кампања за подизање наталитета, јасно намењена женама. Да бих поткрепила ту усмереност наводим изјаву министарке без портфеља задужене за популациону политику Славице Ђукић Дејановић: „Ми имамо 52 посто жена које су родиле једно дете, та психолошка потреба за родитељством се негде и задовољава, али не и за популационим параметрима који обезбеђују бољу демографску будућност и да нас буде више. Нама је важна стимулација другог детета, које је предуслов рађања трећег детета, јер свега 6 посто наших жена има троје деце“ (Формиран Савет за популациону политику: Стимулација рађања, 21.август 2017). 18. септембра 2017. Уницеф је у сарадњи са Министарством здравља, Министарством просвете, науке и технолошког развоја и Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, и уз подршку Јавног медијског сервиса покренуо кампању "Сваки тренутак је важан", у којој се први пут јавно и експлицитно подстиче дојење, а будући да је такав начин прехране и даље табу у друштвеном дискурсу, у медијском извештавању о кампањи ова тема се игнорише (Сваки тренутак је важан за развој детета, 18. септ. 2017).
Системски оквир за родну равноправност утврђен је Уставом, законима и стратешким документима. Устав Републике Србије („Службени гласник РС”, број 98/06), утврђује обавезу државе да јемчи равноправност жена и мушкараца и развија политику једнаких могућности (члан 15), као и начело забране дискриминације на основу пола. Закон о равноправности полова („Службени гласник РС”, број 104/09) између осталог уређује стварање једнаких могућности остваривања права и обавеза, као и преузимање посебних мера за спречавање и отклањање дискриминације засноване на полу и роду. Закон о забрани дискриминације („Службени гласник РС”, број 22/09) уређује опште забране дискриминације, дефинише облике и случајеве

дискриминације, као и поступке заштите од дискриминације. Националном стратегијом за родну равноправност за период од 2016. до 2020. годину („Службени гласник РС”, број 4/16). Управа за родну равноправност Министарства рада, запошљавања и социјалне политике објавила је 2012. године *Водич за родно осетљив приступ медијима у Србији* (Филиповић, Кузмановић Јовановић, 2012), који укључује и проблематику коришћења родно осетљивог језика, као и Препоруку за употребу родно осетљивог језика у јавном говору.

У описаном друштвеном тренутку, медијској сфери сви медији, осим јавних сервиса налазе се у приватном власништву (приватизација медија званично је завршена 31. октобра 2015. године), а традиционални медији „преведени су“ у дигиталну сферу. Међутим, 2017. још увек нема стратешког оквира за унапређење медија и медијске регулативе. Нацрт стратегије развоја система јавног информисања у Републици Србији, који је током фебруара и марта 2019. на јавној расправи, наводи истраживања према којима у медијској сфери није обезбеђено пуно и доследно поштовање Закона о забрани дискриминације, Закона о равноправности полова, закона који регулишу медије, упутстава РЕМ-а и етичких стандарда новинарства у погледу отклањања родних стереотипа и дискриминаторских пракси према женама (Филиповић, Кузмановић Јовановић, 2012, према: Нацрт стратегије развоја система јавног информисања у Републици Србији 2019: 35). „Жене су континуирано мало заступљене у информативним садржајима и најчешће су стереотипски приказане. Занемарују се достигнућа и стваралаштво жена, а медијски су невидљиве и припаднице рањивих група жена.” (Докмановић, 2016, према: Нацрт стратегије развоја система јавног информисања у Републици Србији 2019: 35). Ипак, само је једна мера у Нацрту стратегије посвећена родној равноправности у медијима, и то у оквиру „осетљивих друштвених група“: Повећана медијска видљивост и недискриминаторно извештавање медија о осетљивим друштвеним групама, где је као активност предложена: 1) континуирано вођење медијских и информативних кампања о узроцима и последицама родно засноване дискриминације и механизмима заштите, укључујући и заштиту од вишеструке дискриминације, кампања за заговарање родне равноправности и деконструкцију родних стереотипа и улога, уз промовисање примера добрих пракси (стр. 68). У делу Нацрта који се тиче медијске писмености, питање деконструкције родних стереотипа у медијском дискурсу није поменуто.

Поред анализе друштвено-политичког оквира и истраживања медијске продукције која је настала у одређеном временском оквиру, где корпус чине текстови који се могу довести у везу са непосредним актуелним друштвеним околностима и који су резултат рада професионалних медија, ауторка планира и спровођење студије случаја на основу текстова који се слободно деле на друштвеној мрежи Фејсбук, у виду постова, и који најчешће немају датум производње нити потписаног аутора или ауторку, односно, настају и деле се у оквиру друштвене мреже са аутентичних или фиктивних профила, или ређе, преузимањем постова са блогова, чији аутори или ауторке могу бити потписани или анонимни. На примерима таквих објава и њиховом пријему и дељењу, огледа се однос публике према родној дихотомији у простору нових медија који немају традиционалне жанровске одреднице.

Кандидаткиња планира да родни дискурс у дигиталним медијима испита из више углова. Полазећи од традиционалне анализе дискурса, она посматра језик родне дихотомије у медијским жанровима вести, извештаја и репортаже, где уочава разлике између „вишег“ стила информативног и економског извештавања, који је ближи административном, ауторитативном стилу и који одликује неодређеност, пасив, номинализација, декомпоновање глагола… и „нижег“, „забавног“ или фамилијарног стила, који је ближи говорном изразу, одликује се активним глаголским облицима, дескрипцијом, епитетима и слично. У датом корпусу анализира разлике између текстова у којима су актери мушкарци и оних у којима су актерке жене, и посебну пажњу обраћа на читалачку интеракцију, нарочито у случајевима одступања од задатог стила у односу на род актера и актерки. У анализи „женских портала“ фокус је на родном дискурсу у изолацији који директивно упућује на традиционалну родну улогу жене. У студији случаја, фокус је на популарним обрадама традиционалне родне дихотомије, где се посебна пажња усмерава на присуство или одсуство дијалога, односно критике датог обрасца која је у природи популарне и интерактивне културе.

Са намером да заузме трансдисциплинарни, друштвено ангажовани правац у истраживању, из потребе формиране и наметнутим родним идентитетом на личном плану, али превасходно вишегодишњим искуством у медијима и јавним политикама, кандидаткиња у анализу уводи критичку димензију на основу теоријских оквира критчке социолингвистике и критичке анализе дискурса. Оно што издваја овај интердиспциплинарни и трансдисциплинарни приступ у изучавању језика и друштва, јесте критички став

према уоченим парадигмама односа моћи и неједнакости у друштву и намера да изврши утицај на отклањање друштвених неправди. Троделни образац који је поставио Норман Феркло (Fariclough, 1995) - репрезентација, идентитети и релације, у анализи креирања и ефеката медијског садржаја (стр. 5), јесте полазни оквир анализе. Кључни проблеми оријентишу се око питања које је дефинисао Теун ван Дајк (van Dijk, 2005): „1. Како моћне групе контролишу текст и контекст јавног дискурса? 2. Како такав дискурс моћи контролише умове и поступке мање моћних група, и које су друштвене последице такве контроле, као што је друштвена неједнакост? 3. Која су својства дискурса моћних група, институција и организација и како та својства обликују злоупотребу моћи?“ (стр.471). На пољу медијских и студија рода прегледни радови „Дискурс и род“ Дебре Кемерон и Шери Кендал (Kendall & Tannen, 2005), као и „Дискурс и медији“ Колин Котер (Cotter, 2005), пружа путоказе за спровођење квалитативне анализе родног дискурса у издвојеним медијским садржајима.

Језик симболизује стварност, формира наше представе о свету, утиче на формирање наших идентитета, између осталог, и путем медија који су међу најмоћнијим преносиоцима порука, док нова социолингвистика са критичком социјалном теоријом, „тежи да се критички одреди према друштвеном устројству које се формира, утемељује и трансгенерацијски преноси или мења уз и кроз употребу језика“ (Филиповић, 2009, стр. 34). У савременом свету, креатори медијских садржаја су и мушкарци и жене, а додату вредност у токовима глобализације и дигитализације, донели су и конзументи тих садржаја, такође подједнако и жене и мушкарци, који имају могућност да буду не више пасивни читаоци, гледаоци и слушаоци, већ активна публика која коментарише дате садржаје у традиционалним медијима који су прешли у дигитални простор, док у новим медијима, креира и сама текстове и мултимедијалне садржаје.

Таква, нова, медијска сцена отвара простор за критички приступ родно обележеном језику који потврђује и поново производи давно устаљене родне поделе, посебно у односу на јавни и приватни простор. Таква дискурзивна пракса у студијама рода препознаје се као „облик културног понављања или реартикулације, пракса поновног означавања“ (Buttler, 2001, стр. 142). Томић (2008) уочава непромењивост родног дискурса: „…слика жене у медијима, од њене симболичке маргинализације, до производње естрадних стереотипова, упркос бројним софистикацијама, прикривањима и отварањима питања о равноправности полова, изгледа да није одмакла ни милиметар даље од базичних митских представа које је, осим у сушту инкарнацију свих зала, третирају као неприлично и прљаво биће“ (стр.148). У социологији и антропологији понуђен је и детерминистички појам хабитуса (Bourdieu, 2001), који је предмет феминистичке критике. Чак је и у традиционалном структуралистичком поимању Ролан Барт (2013) уочио непромењивост мита о жени у медијском изразу, на примеру анализе чланка у женском часопису „Elle“, који промовише жене писце. Док су студије рода пролазиле кроз фазе теорија доминације, различитости и перформативности, до данас се задржао „уврије́жени узус бинарнога тумачења мушкога и женскога језичнога понашања“ (Пишковић, 2016, стр. 31), а критичка анализа дискурса уочила је стратешку невидљивост жене у друштвеном животу кроз њену скривеност у јавном дискурсу. Овај рад истражује да ли су се десиле промене у том погледу у дигиталном медијском дискурсу; да ли су информационо друштво, нова интерактивност и партиципативна култура, у медијској сфери, направили помак у правцу остваривања родне равноправности. Макар и само у језику.

Комисија закључује да је предложени предмет истраживања својом сложеношћу, актуелношћу и значајем у областима дисертације.

3. Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидаткиња је приложила библиографију од 104 библиографске јединице и 10 онлајн извора релевантних за истраживање:

1. Ashcraft, K. L, Mumby, D. K. (2006). Organizing a critical communicology of gender and work. *International Journal of the Sociology of Language,* Issue 166, Pages 19–43. https://doi.org/10.1515/ijsl.2004.012
2. Babić-Antić, J. (2016). *Rodni stereotipi i jezička sredstva u funkciji formiranja rodnih ideologija dece kao čitalačke publike romana „Hari Poter“ Džoane Roling na engleskom i u prevodu na srpski jezik*.

Doktorska disertacija. Beograd: Filološki fakultet, Univerzitet u Beogradu.
3. Bahtin, M. (2013). *Estetika jezičkog stvaralaštva*. (M. Grbić, prev.) Sremski Karlovci – Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.
4. Bal, F. („u saradnji sa Deransar, T.“) (1997). *Moć medija – mandarin i trgovac*. (I. Nikodijević, prev.) Beograd: Clio.
5. Bart, R. (2013). Romani i deca. U: *Mitologije* (str. 51-52). (A. Filipović, prev.) Loznica: Karpos.
6. Bart, R. (2013a). Ona koja jasno vidi. U: *Mitologije* (str. 122-124). (A. Filipović, prev.) Loznica: Karpos.
7. Bart, R. (2013b). Mit danas. U: *Mitologije*. (O. Petronić, prev.) str. 183-227. Loznica: Karpos.
8. Barthes, R. (1977). Rhetoric of the Image. *Image Music Text* (32-51). London: Fontana.
9. Batler, Dž. (2001). *Tela koja nešto znače: o diskurzivnim granicama „pola“*. (S. Miletić, prev.). Beograd: Samizdat B92.
10. Benvenist, E. (1975). *Problemi opšte lingvistike*. (S. Marić, prev.) Beograd: Nolit.
11. Benjamin V. (1974). *Eseji.* (M. Tabaković, prev, M. Stambolić, ured.) Beograd: Nolit.
12. Bodrijar, Ž. (1991). *Fatalne strategije*. (M. Vidaković, prev.) Novi Sad: Književna zajednica Novog Sada.
13. Bodrijar, Ž. (2006). Simulakrumi i simulacija. (F. Filipović, prev.) Novi Sad: Svetovi, (1991). U: *Studije kulture*, zbornik. prir. J. Đorđević. Beograd: Službeni glasnik.
14. Bok, G. (2005). *Žena u istoriji Evrope: od srednjeg veka do danas.* (Lj. Milenković, prev.) Beograd: Clio.
15. Borucinsky, M, Tominac Coslovich, S. (2015). Formalno i funkcionalno u jeziku: sistemska funkcionalna gramatika u odnosu na ostale funkcionalne gramatike i kognitivnolingvističke pristupe.U: *Fluminensi*a, god. 27, br. 2, str. 11-29. Rijeka: Odsjek za kroatistiku Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Rijeci.
16. de Bovoar, S. (1982). *Drugi pol I: Činjenice i mitovi.* (Z. Milosavljević, prev.) Beograd: Beogradski izdavačko-grafički zavod.
17. Brigs, A. i Berk, P. (2006). *Društvena istorija medija: od Gutenberga do Interneta*. (J. Popović, prev.). Beograd: Clio.
18. Bourdieu, P. (1977). *Outline of a Theory of Practice*. Cambridge: University Press.
19. Bugarski, R. (1986). *Jezik u društvu*. Beograd: Prosveta, XX vek.
20. Bugarski, R. (2003). Uvod u opštu lingvistiku. Beograd: Čigoja štampa, 20. vek.
21. Burdije, P. (2001). *Vladavina muškaraca*. Podgorica: CID, Univerzitet Crne Gore.
22. Cameron, D. (2003). Gender Issues in Language Change. U: *Annual Review of Applied Linguistics* 23, (187-201). Cambridge: University Press.
23. Cameron, D. (2011). Great divides: sex/gender, power and public language. 5th BAAL Gender and Language Special Interest Group Event (GaLSig): Gender and Language in the Public Space. Centre for Interdisciplinary Research into Language & Diversity, Aston University, Birmingham, UK. https://www.lancaster.ac.uk/fass/organisations/galsig/Cameron.pdf
24. Cotter, C. (2005). Discourse and Media. *The Handbook of Discourse Analysis* (second edition), ed. D. Tannen, H. E. Hamilton, and D. Schiffrin, 795-821. John Wiley & Sons, Inc. https://doi.org/10.1111/j.1467-971X.2008.00544.x
25. Čupić, Č. (2010). *Medijska etika i medijski linč*. Beograd: Čigoja.
26. Daglas, M. (2001). *Čisto i opasno: Analiza pojmova prljavštine i tabua*. (I. Spasić, prev.) Beograd: Čigoja štampa.
27. Džejmson, F. (2006). Postmodernizam ili kulturna logika kasnog kapitalizma. (I. Strnčević, prev.) „Treći program“ (1985), Radio Beograd, br.64. U: (2006). *Studije kulture,* zbornik, prir. J. Đorđević. Beograd: Službeni glasnik.
28. Dokmanović, M. (2016). Stanje rodne ravnopravnosti i položaj žena u medijima. Izveštaj urađen za Ministarstvo kulture i informisanja u okviru projekta „Jačanje medijskih sloboda“.
29. Đorđević, J. (2009). *Postkultura: uvod u studije kulture*. Beograd: Clio.

30. Eko, U. (1973). *Kultura informacija komunikacija*. (M. Drndarski, prev.) Beograd: Nolit.
31. Fairclough, N. (1989). *Language and Power*. New York: Longman Inc.
32. Fairclough, N. (1995). *Media Discourse*. London: Arnold.
33. Filipović, J. (2009). *Moć reči: Ogledi iz kritičke sociolingvistike*. Beograd: Zadužbina Andrejević.
34. Filipović, J. (2009a). Rodno osetljive jezičke politike: teorijske postavke i metodološki postupci. *Anali Filološkog fakulteta, 21* (109-127). Beograd: Filološki fakultet, Univerzitet u Beogradu.
35. Filipović, J. (2011). Rod i jezik. U: *Uvod u rodne teorije* (ured. I. Milojević & S. Markov), (409-423). Novi Sad: Centar za rodne studije & Mediterran Publishing.
36. Filipović, J, Kuzmanović Jovanović, A. (2012). *Vodič za rodno osetljiv pristup medijima u Srbiji: preporuke i dosadašnja praksa.* Beograd: Uprava za rodnu ravnopravnost Ministarstva rada, zapošljavanja i socijalne politike Republike Srbije. https://www.rodnaravnopravnost.gov.rs/sites/default/files/2017-01/URR-Mediji-LR.pdf
37. Filipović, J. (2018). *Moć reči: Ogledi iz kritičke sociolingvistike*. Drugo, dopunjeno i prošireno izdanje. Beograd: Zadužbina Andrejević.
38. Fisk, Dž. (2001). *Popularna kultura*. (Z. Paunović, prev.). Beograd, Clio.
39. Fuko, M. (1998). *Arheologija znanja*. (M. Kozomara, prev.). Beograd: Plato, Novi: Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.
40. Fuko, M. (2006). *Volja za znanjem: istorija seksualnosti I. (*J. Stakić, prev: prerađeni prevod prve verzije prevoda iz 1978, redakcija prevoda D. Aničić). Loznica: Karpos.
41. Gauntlett, D. (2002). *Media, Gender and Identity: An introduction*. London: Routledge.
42. Gidens, E. (1998). *Posledice modernosti*. (V. Biga, M. Lazić, prev.) Beograd: Filip Višnjić.
43. Gir, Č. (2011). *Digitalna kultura*. Beograd: Clio.
44. Gramši, A. (2008). Hegemonija, intelektualci i država. (V. Vukelić, prev.). U: *Studije kulture,* zbornik, prir. J. Đorđević, str. 143-154. Beograd: Službeni glasnik.
45. Hajmz, D. (1980). *Etnografija komunikacije (*prev. M. Radovanović). Beograd: Beogradski izdavačko-grafički zavod – Biblioteka XX vek.
46. Haravej, D. (2006). Manifest za kiborge: Nauka, tehnologija i socijalistički feminizam osamdesetih godina XX veka. Sa engleskog prevela Ivana Spasić. U: Đorđević, J. (2006). Uvod u studije kulture: zbornik. Beograd: Službeni glasnik.
47. Hartsok, N. (1990) Fuko o moći: teorija za žene? (R. Mastilović, prev). U: *Ženske studije, br. 1.* http://zenskestudie.edu.rs/izdavastvo/elektronska-izdanja/casopis-zenske-studije/zenske-studije-br-1/283-fuko-o-moci-teorija-za-zene. Iz: Feminism/Postmodernism, prir. Linda J. Nicholson, Routledge, New York & London 1990, pp. 157-175.
48. Hebdidž, D. (1980). *Potkultura: značenje stila*. (D. Albahari, prev.) Beograd: Rad.
49. Hodges, A. (2005). Intertextuality in Discourse. *The Handbook of Discourse Analysis* (second edition), ed. D. Tannen, H. E. Hamilton, and D. Schiffrin, 42-62. John Wiley & Sons, Inc. https://doi.org/10.1111/j.1467-971X.2008.00544.x
50. Holmes, J, Meyerhoff, M. (1999). The Community of Practice: Theories and methodologies in language and gender research. U: *Language in Society* 28, 173–183. Cambridge: University Press.
51. Hosted at the Centre for Interdisciplinary Research into Language & Diversity, Aston University, Birmingham, UK.
52. Irigare, L. (2014). *Spekulum drugog: žena*. (S. Milutinović Bojanić, prev.) Sremski Karlovci, Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorana Stojanovića.
53. Janićijević, J. (2000). *Komunikacija i kultura sa uvodom u semiotička istraživanja*. Sremski Karlovci – Novi Sad: Izdavačka knjižarnica Zorna Stojanovića.
54. Janićijević, J. (2016). *Mediografija*. Beograd: Filološki fakultet, Univerzitet u Beogradu.

55. Kelner D. (2004). *Medijska kultura: Studije kulture, identitet i politika između modernizma i postmodernizma*. (A. Čabraja, prev.) Beograd: Clio.
56. Kendall, S, Tannen, D. (2005). Discourse and Gender. *The Handbook of Discourse Analysis* (second edition), ed. D. Tannen, H. E. Hamilton, and D. Schiffrin, 639-662. John Wiley & Sons, Inc. https://doi.org/10.1111/j.1467-971X.2008.00544.x
57. Kleut, J. (2014). *Semiotička dekonstrukcija ekspresivnih mogućnosti u virtuelnom komuniciranju*. Doktorska disertacija. Beograd: Fakultet političkih nauka, Univerzitet u Beogradu.
58. Klikovac, D. (2008). *Jezik i moć.* Beograd: Čigoja štampa.
59. Lakić. I. (2009). Modeli analize diskursa novinskih članaka. U: *Riječ*, nova serija, br. 2, Nikšić. URL: http://see-articles.ceon.rs/data/pdf/0354-6039/2009/0354-60390902091L.pdf
60. Lakoff, R. (1973). Language and Woman's Place. U: *Language in Society*, Vol. 2, No. 1, pp. 45-80. Cambridge University Press. URL: http://www.jstor.org/stable/4166707
61. Levi-Stros, K. (1978). *Mit i značenje*. (Z. Minderović, prev.) Beograd: Službeni glasnik.
62. Lesig, L. (2006). Slobodna kultura: kako veliki mediji koriste tehnologiju i zakon za gušenje kulture i kontrolu kreativnosti. (P. Sinđelić, prev.) Beograd: Službeni glasnik.
63. Manovič, L. (2015). *Jezik novih medija*. Beograd: Clio.
64. Mek Kvin D. (2000) *Televizija: Medijski priručnik*. (M. Đorđević, prev.) Beograd: Clio.
65. Mekluan, M. (2012). *Elektronski mediji i kraj kulture pismenosti*. Loznica: Karpos.
66. McRobbie, A. (2005). *The Uses of Cultural Studies*. London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage Publications.
67. Mićović, D. (2015). *Izražavanje rodne (ne)osetljivosti u diskursu policije u srpskom i engleskom jeziku*. Doktorska disertacija. Beograd: Filološki fakultet, Univerzitet u Beogradu.
68. Milenković, S. (2007). *Medijska kultura*. Sremska Mitrovica: Visoka škola strukovnih studija za obrazovanje vaspitača.
69. Milivojević, S. (2004). Žene i mediji: Strategije isključivanja. *Časopis za feminističku teoriju GENERO*, posebno izdanje. Beograd: Centar za ženske studije i istraživanje roda.
70. Mills, S. (1997). *Discourse*. London and New York: Routledge.
71. Negropont, N. (1998). *Biti digitalan*. (D. Inđić, prev.) Beograd: Clio.
72. Ortner, Š. (1983). Žena spram muškarca kao priroda spram kulture? (B. Vučićević, prev.) *Antropologija žene*, zbornik, prir. Ž. Papić i L. Sklevicki. Beograd: Prosveta, Beograd.
73. Oswell, D. (2006). *Culture and Society: An Introduction to Cultural Studies*. London, Thousand Oaks, New Delhi: Sage Publications.
74. Petrović, D. (2012). *Novi oblici društvenog umrežavanja: Uloga Interneta u uspostavljanju inetrpersonalnih odnosa u Srbiji*. Doktorska disertacija. Beograd: Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu.
75. Petrović, D. (2013). O pojmu habitusa – feministička kritika teorije o društvu Pjera Burdijea. U: *Filozofija i društvo* XXIV (2), (174-192). Beograd: Institut za filozofiju i društvenu teoriju, Univerzitet u Beogradu.
76. Pišković, T. (2016). Feministički otpor rodnoj asimetriji u jeziku i jezikoslovlju. *Otpor. Subverzivne prakse u hrvatskom jeziku, književnosti i kulturi*. Zbornik radova 42. seminara Zagrebačke slavističke škole. Uredili: T. Pišković i T. Vuković. Str. 145-168. Zagreb: FF press.
77. Polovina, N. (2010). *Lingvistički pristup konceptu žene.* Beograd: Zadužbina Andrejević.
78. Polovina, V. (1996). *Prilozi za kognitivnu lingvistiku*. Beograd: Filološki fakultet, Čigoja štampa.
79. Polovina, V. (1999). *Semantika i tekstlingvistika*. Beograd: Čigoja štampa.
80. Popović-Perišić, N. (1989). Dve politike tela: veštica i vila. Pogovor u: Đorđević, T. R. (1989). *Veštica i vila u našem narodnom verovanju i predanju.* Beograd: Narodna biblioteka Srbije, Dečje novine.
81. Poter, Dž. (). *Medijska pismenost*. (Đ. Trajković, prev.) Beograd: Clio.

82. Prajs, S. (2011). *Izučavanje medija*. (V. Kolović, prev.) Beograd: Clio.
83. Radulović, L. B. (2007). *Konstrukcija roda u narodnoj religiji Srba*, doktorska disertacija, Beograd: Filozofski fakultet, Univerzitet u Beogradu.
84. Savić, C, Čanak, M, Mitro, B, Štasni, G. (2009). *Rod i jezik*. Novi Sad: Ženske studija i istraživanja i Futura publikacije.
85. Savić, S. (2015). *Žena skrivena jezikom medija: kodeks neseksističke upotrebe jezika*. Novi Sad: Futura publikacije.
86. Senet, R. (2007). *Kutura novog kapitalizma.* (A. Stojanović, prev.) Beograd: Arhipelag.
87. Thurlow, C. (2015). Multimodality, Materiality and Everyday Textualities: The Sensuous Stuff of Status. U: *Handbook of Intermediality*, ed. Gabriele Rippl (619-636). Degruyter: https://www.degruyter.com/dg/page/open-access-books.
88. Tjurou, Dž. (2012). *Mediji danas: Uvod u masovne komunikacije I*. (A. L. Todorović, prev.) Beograd: Clio.
89. Todorović, A. L. (2016). Izazovi proširenih multimedija. U: *Mediji u Srbiji u digitalnom dobu* (77-91). Beograd: Clio.
90. Tomić, Z. (2003). *Komunikologija*. Beograd: Čigoja štampa.
91. Tomić, Z. (2007). *Muški svet.* Beograd: Čigoja štampa.
92. Tomić, Z. (2008). *New$ Age*. Beograd: Službeni glasnik, Čigoja štampa.
93. Tomić, Z. (2009). Koncept maskuliniteta u Frojdovoj teoriji kulture. *Theoria* 1, 52, str. 77-86. Beograd: Filozofsko društvo Srbije.
94. Van Dijk, T. A. (1988). *News as Discourse.* New Jerswy: Lawrence Erlbaum. http://www.discourses.org/OldBooks/Teun%20A%20van%20Dijk%20-%20News%20as%20Discourse.pdf
95. Van Dijk, T. (2005). Critical Discourse Analysis. *The Handbook of Discourse Analysis* (second edition), ed. D. Tannen, H. E. Hamilton, and D. Schiffrin, 466-487. John Wiley & Sons, Inc. https://doi.org/10.1111/j.1467-971X.2008.00544.x
96. Van Leeuwen, T. (2005). *Introducing Social Semiotics*. Taylor & Francis e-Library.
97. Van Leeuwen, T. (2005a). Multimodality. *The Handbook of Discourse Analysis* (second edition), ed. D. Tannen, H. E. Hamilton, and D. Schiffrin, 448-467. John Wiley & Sons, Inc. https://doi.org/10.1111/j.1467-971X.2008.00544.x
98. Vilijams, R. (2008). Analiza kulture. (V. Vukelić, prev.) U: *Studije kulture*, zbornik. prir. J. Đorđević, str. 124-133. Beograd: Službeni glasnik.
99. Vučenović. T. (2016). *Biblioteka kao nosilac participativnih praksi u kulturi u kontekstu informacionog društva*. (Doktorska disertacija). Beograd: Filološki fakultet Univerzitet u Beogradu.
100. Vučković, Ž, Todorov, N. (2010). *Kultura čitanja u vremenu interneta*. Inđija: Narodna biblioteka „Dr Đorđe Natošević“.
101. Vujović, M. (2016). *Komparativna analiza reklamne fotografije i reprezentacije roda u socijalističkoj i tranzicijskoj Srbiji*, doktorska disertacija. Beograd: Univerzitet umetnosti u Beogradu.
102. Vuković, M. (2014) Kritička analiza diskursa. U: *Analiza diskursa: teorije i metode* (ur. S. Perović), 97-114. Podgorica: Institut za strane jezike, Univerzitet Crne Gore.
103. Vuksanović, D. (2011). *Filozofija medija II: Ontologija, estetika, kritika*. Beograd: Fakultet dramskih umetnosti, Institut za pozorište, film, radio i televiziju, Čigoja štampa.
104. Wodak, R. (2007). Pragmatics and Critical Discourse Analysis: A Cross-Disciplinary Inquiry. In: *Pragmaics & Cognition*, Vol. 15, No.1, pp. 203-225. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.

Onlajn izvori:

1. Adichie, C. N. (2017). The Danger of a Single Story. https://www.ted.com/talks/chimamanda_adichie_the_danger_of_a_single_story/transcript
2. Agencije, Đorđević, Z. (28. jun 2017). EKSPOZE ANE BRNABIĆ Digitalizacija, obrazovanje i ekonomski razvoj prioriteti nove vlade. *Blic*. Preuzeto sa https://www.blic.rs/vesti/politika/ekspoze-ane-brnabic-digitalizacija-obrazovanje-i-ekonomski-razvoj-prioriteti-nove/v8kd650)
3. Formiran Savet Srbije za populacionu politiku: Stimulacija rađanja (21. avgust 2017). *Radio Slobodna Evropa*. Preuzeto sa https://www.slobodnaevropa.org/a/28688384.html
4. Gamius Audience RS 1.12.2017 – 31.12.2017. Preuzeto sa https://rating.gemius.com/rs/tree/32
5. Republički zavod za statistiku Republike Srbije (2017). Upotreba informaciono-komunikacionih tehnologija u Republici Srbiji 2017. Preuzeto sa http://publikacije.stat.gov.rs/G2017/Pdf/G20176006.pdf
6. Republički zavod za statistiku Republike Srbije (2018). Demografska statistika 2017. Preuzeto sa http://publikacije.stat.gov.rs/G2018/Pdf/G201814015.pdf
7. Unicef Srbija. Svaki trenutak je važan. Preuzeto sa https://www.unicef.org/serbia/svaki-trenutak-je-vazan
8. Unicef Srbija. Svaki trenutak je važan: Dojenje. Preuzeto sa https://www.youtube.com/watch?v=2Jqba1aKhfg&feature=youtu.be
9. Svaki trenutak je važan za razvoj deteta (18. sept. 2017). *Blic žena*. Preuzeto sa https://zena.blic.rs/bebe/svaki-trenutak-je-vazan-za-razvoj-deteta/bezewnl Serbia. Global Media Monitoring Project 2015. National Report: dr Snježana Milivojević (national coordinator), Danka Ninković Slavnić and Marijana Matović. Preuzeto sa http://whomakesthenews.org/gmmp/gmmp-reports/gmmp-2015-reports
10. Vlada Republike Srbije: Nacrt strategije razvoja sistema javnog informisanja u Republici Srbiji. Preuzeto sa https://www.srbija.gov.rs/specijal/362240

4. Циљеви истраживања, хипотезе и очекивани резултати

Циљ истраживања јесте да допринесе изучавању језичких родних идеологија и метода успостављања тих идеологија кроз употребу одређених језичких структура и садржаја, применом критичке анализе дискурса на овом пољу, релативно младе дисциплине која пружа могућности активног научног и друштвеног деловања у односу на социјално уврежене неједнакости. Тиме ће се овај рад придружити малом броју истраживања на српском језику у оквирима ове дисциплине, али веома значајним радовима, који су за тему имали родно обележени дискурс (Бабић-Антић, 2016, Мићовић, 2015). У новом медијском контексту, као друштвено најпродорнијем јавном дискурсу, предмет истраживања додатно ће бити проблематизован, указивањем на несклад између окамењеног мита о жени, као инфериорном, мање вредном, нижем бићу које природно припада приватном простору, и партиципативне природе медијског простора у којем је тај мит транспонован, упркос, или, можда, захваљујући диверзитету и бројности публике која на садржај у таквом простору може непосредно да утиче. Хијерархијска поставка односа моћи се у том смислу потврђује кроз колективно пристајање на вековима понављане постулате о родним обележјима и чак на њихову даљу разраду и то према обрасцима популарне културе и поткултурних образаца, али без елемената отпора или бар без експлицитног отпора.

Потврда родно утемељених идентитета у језику медија, започиње освртом на опште усвојене дефиниције и

улоге говора, односно текста, као типске форме исказа, који је „повезан не само с претходним, већ и са наредним карикама говорног општења“ (Бахтин, 2013, стр. 189), долазећи до родно диференцираног дискурса и утемељених идеја о роду као културне, мисаоне творевине, и то у смислу у којем је Фуко (1998) разумео историју идеја: „У прегибима великих дискурзивних споменика она открива растресито тле на коме они почивају. То је дисциплина плутајућих говора, безобличних дела, неповезаних тема. Више анализа мнења него знања, заблуда, а не истине, типова менталитета а не облика мишљења.“ (стр. 149). Интердисциплинарни приступ огледа се у примени и критичком преиспитивању социолингвистичких и антрополошких теорија и истраживања.

Методолошким поступком критичке социолингвистике и критичке анализе дискурса, помоћу превасходно квалитативне анализе и промишљања теоретских поставки у изучавањима дискурса, а посебно родно обележеног дискурса у медијима, полазна хипотеза заснива се на претпоставци да интерактивност и партиципативност медија у дигиталном окружењу може да утиче на напуштање родне идеологије у медијском дискурсу, посебно у друштву којој је изражена политичка воља за сузбијањем родне дискриминације. Очекивани резултат јесте да су такве варијације видљиве, али да суштински не мењају вековну дихотомију. „Биологизам“ је само преведен у дигитални правопис, комотно се усадивши у онлајн дискурс, где је била очекивана (р)еволуција у интеракцији, слободном приступу информацијама, редефинисању једнообразне историје цивилизације писане углавном од стране белог, англосаксонског човека, односно, на нашим просторима, од стране патријархалног ауторитета.

Појављивање жена у традиционално „мушким“ дневним новинама и „оснажени“ језик „женских“ часописа, где се и у једном и у другом жанру и даље назиру обриси архетипова деве-жене-мајке и демонских вилевештице (Радуловић, 2007), као и културних модела страдалнице, прељубнице, заводнице… Такође, могу се уочити и јасни трагови феномена који је Мишел Фуко (2006) дефинисао као хистеризацију тела жене: „троструки процес којим је тело жене анализирано – квалификовано и дисквалификовано – као тело скроз засићено полношћу“ (стр. 118). Само су дигитализоване представе уврежених родних подела, „зачињене“ нововековним језицима политичке коректности и фамилијарности, потврђујући тврдњу Кемерон (2011) да је у секуларној западној култури 21. века која примат даје научном знању, „биологизам много моћнији од било које друге патријархалне идеологије“ (стр. 3). Жене и у језику дигиталних медија остају, као и у традиционалним медијима маркиране својим спољашњим изгледом, брачним статусом и кулинарским умећима, док су мушкарци немаркирани стручњаци, професионалци, лидери, доносиоци одлука (Миливојевић, 2004). Одступања од ових образаца део су глобалне популаризације екцеса, шока и егзотике.

Очекивани резултати, осим што дају допринос социолингвистичким истраживањима и студијама рода, потврђујући широку примену и друштвене домете критичке анализе дискурса, могу представљати и подршку родно осетљивим језичким и јавним и образовним политикама (Филиповић, 2009а), између осталог, и у виду предлошка за препоруке креаторима медијских садржаја, какве су до сада већ рађене (Филиповић, Кузмановић Јовановић, 2012, Савић, 2004), али и развијања критичког апаратуса за анализу медијских садржаја која се мора спроводити у образовном систему и у јавној сфери уопште, пре свега кроз курикулум и јавну промоцију медијске писмености. Успостављање родног баланса у језику медија, које је већ почело све чешћом применом моционих суфикса за оба рода у називима занимања, управо на притисак струке и невладиног сектора, дакле, „одоздо“, а не „са врха“ креатора језичких политика, на овај начин може бити размотрен и на нивоу дискурса, на лексичком, фразеолошком и синтаксичком нивоу, па и на нивоу селекције информација, односно саме медијске поруке.

5. План рада и методологија истраживања

Методолошка оријентација ка трансдисциплинарности и деконструкцији, која је довела до избора критичке социолингвистике и критичке анализе дискурса као основа за дефинисање метода истраживања, мотивисана је ауторкином личном и професионалном потребом за ангажовањем у трансформацији језичке идеологије као истовремено, полазишта, продукта и исходишта родне неравноправности у друштву. Са таквим циљем овај истраживачки рад, заједно са закључцима и препорукама, излази из научних оквира не само својим истраживачким корпусом и намерама, већ и методолошки, ослањајући се на социолингвистичку и конструктивистичку праксу и домете. „Конструктивистички, трансдисциплинарни и комплексни приступ социолингвистичким истраживањима знање разуме као учешће, контекстуализацију, еволуцију, целоживотну посвећеност, промену и адаптацију у складу са околностима друштвено-научне интеракције.

Језик се у том смислу тумачи не само као кључни елеменат спознаје света, већ и као инструмент његове потенцијалне промене.“ (Филиповић, 2018, стр. 10)

Истраживање хипотезе одвија се интердисциплинарно, кроз области критичке социолингвистике, родних теорија и медијских студија, односно антропологије и студија културе, почев од теоријске анализе и промишљања главних теоријских поставки и истраживачких закључака, до њихове примене и потврде или критичког преиспитивања у истраживачком корупсу. У области социолингвистике, односно критичке социолингвистике, полазне основе су радови дел Хајмза (Hymes, 1980) и Бенвениста (Benvenist, 1975), као и радови српских научника као што су Бугарски (1986), Филиповић (2009), Кликовац (2008). Описан је општи методолошки оквир критичке анализе дискурса, као и методологија фокусирана на родни и медијски дискурс (Fairclough, 1989, van Dijk, 2005, Wodak, 2007), односно, дат је преглед теза истраживача и истраживачица који су методу КАД примењивали у студијама рода (Kendall and Tannen, 2005) и медијским студијама (Cotter, 2005). У анализи, као и у дефинисању појмовних одредница, коришћени су репрезентативни радови из области студија рода (Bok, 2005, de Bovoar, 1982, Ortner, 1983), као и теорија медија и медијске писмености (Bal, 1997, Kelner, 2004, Poter, 2011), са посебним приступом теорији дигиталних, односно нових медија (Todorović, 2016, Manovič, 2015), које су примењене на макролингвистичку, квалитативну анализу избора онлајн медијских текстова који је извршен према њиховом утицају и референтном периоду.
У предистраживачкој фази извршен је увид у главне правце студија културе и теорије о идеологији, хегемонији и моћи (Gramši, 2008), које су извршиле снажан утицај на ангажовани аспект критичке анализе дискурса. Такође, спровела сам истраживања о активном учешћу публике у ре-креирању културе, односно о настанку и експанзији популарне и контра-културе (Fisk, 2001, Hebdidž, 1980), чији се модели могу делом уочити и преиспитати у партиципативној култури у окружењу веб 2.0. У овој фази настали су студијски истраживачки радови посвећени медијској писмености, анализи онлајн интерактивних система, блогова и „Википедије“, изучавању поткултурних феномена, као и утопијској визији киборга Доне Харавеј која је њен одговор на родну дихотомију (Haravej, 2006). Образац могућег укидања конструисаних и наметнутих родних идентитета у новом технолошком свету потврђује се као утопија и у разматрању партиципативне технолошке културе коју нуде дигитални медији.

Са изучавањем студија рода и њиховим развојем, и са промишљањем о поставци хипотезе за израду докторске дисертације, у 2017. години, профилисала сам фокус истраживања на родну дихотомију у оквиру дискурса моћи. Изучавање теорија о дискурсу и посебно медијском дискурсу и родним идеологијама у медијима, довело је до избора главног методолошког приступа – критичке анализе дискурса. Упоредо са усвајањем критичке социолингвистичке мисли и методе критичке анализе дискурса, и теоријске анализе и оквирне синтезе теоријских методолошких приступа која је примењива на предмет истраживања у наведеном интердисциплинарном пољу и трансдисциплинарном оквиру, извршила сам одабир корпуса текстова.

Изабрани су медијски текстови пласирани током 2017. године када се у друштвеном животу у Србији одиграло неколико догађаја који су осликавали јавне родне политике, услед чега су и медијски садржаји обиловали родно обележеним дискурсом (као што је наведено у одељку пријаве под насловом „Предмет истраживања“, издвојени су догађаји: избор прве премијерке у историји, кампања за подизање наталитета са конституисањем Савета за популациону политику, национална кампања за одојчад). За анализу медијског дискурса у датом периоду одабрана су два тада најпосећенија дневна информативна портала, изникла из дневних новина које су задржале и штампана издања, „Блиц“ и „Курир“. Ова два портала, www.blic.rs i www.kurir.rs, у септембру 2017, према подацима сервиса за праћење статистике посета (Gemius Audence PC, 1.9.2017 – 31.9.2017), имала су преко два милиона посетилаца (blic rs: 2 603 864; kurir.rs: 2 083 124), знатно више од следећег портала на листи (b92.net: 1 267 569), односно преко 500 000 посетилаца дневно (blic rs: 770 955; kurir.rs: 558 050), док је следећи на листи мање од 300 000 (b92.net: 237 681). У првој фази истраживања анализирају се насловне стране које обилују садржајем и репрезентују целокупну дневну продукцију и чији је интерфејс конципиран на јединственом обрасцу, преузетом из штампаних издања: на доминантним позицијама објављују се информативно-политичке, економске и спортске вести, у којима су главни актери најчешће мушкарци, а у бочним и доњим пољима су вести из области забаве, моде, исхране, здравља и црне хронике. За даљу анализу увидом у насловнице, кандидаткиња планира да ексцерпира текстове у којима је присутан родно обележени дискурс.

Као „други пол“ корпуса изабрани су у истом периоду најпосећенији онлајн портали магазинског типа, „Лепа и срећна“ (www.lepaisrecna.rs) и „Могу ја то сама“ (https://mogujatosama.rs) , чије су теме и садржаји традиционално намењени женама, односно у традиционалној жанровској подели припадају женским часописима. Ови портали, лепаисрецна.рс и могујатосама.рс у датом временском оквиру, имају преко 300.000 редовних посетилаца (Gemius Audence), а једини посећенији домен који је претежно намењен женама, јесте форум ана.рс. „Женски“ портали су тематски различити у односу на дневне информативне портале, јер не обрађују дневне информације од јавног значаја већ опште теме из приватне сфере, као што су уређење дома, породица, здравље, нега тела и лепота. У том смислу, текстови шаљу директне поруке за осамостаљивање жена, уједно стилом и садржином репрезентују родну изолацију третирајући наведене теме из угла жене и обраћајући се искључиво женама. Портал „Могу ја то сама“ разликује се од портала „Лепа и срећна“ у формалним појединостима, јер је основан на дигиталној платформи, односно, нема штампану претечу, те је за њега карактеристичан стил и организација текста специфични за нове медије, превасходно блог, као и видео формати који поткрепљују текстуални садржај.

Завршна фаза израде дисертације предвиђа завршетак систематизације и сублимације прикупљених налаза и техничку припрему рада.
Планира се следећа структура рада: 1. уводни део у коме се одређују предмет истраживања, методе истраживања и хипотезе: 2. појмовне одреднице које дефинишу појмове дискурса, рода и идеологије; 3. теоријско-методолошки оквир који пружа преглед социолингвистичких, антрополошких и културолошких становишта релевантних за истраживања на пољу родног дискурса у медијима, са фокусом на критичкој анализи дискурса; 4. анализа медијских текстова, јавног дискурса из којег произилазе и дискусија резултата истраживања, уз препоруке у домену јавних политика и медијске писмености ; 5. закључно поглавље

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТКИЊЕ

На основу наведених података о кандидаткињи, Комисија констатује да је Емилија Радибратовић, мастер, подобна за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема подобна за израду докторске дисертације у области критичке социолингвистике и критичке анализе дискурса.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Јелена Филиповић подобна за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета Универзитета у Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидаткиње Емилије Радибратович и предложене теме докторске дисертације „ Родна дихотомија у дискурсу онлајн медија “ а да се за менторку именује др Јелена Филиповић, редовна професорка Филолошког факултета Универзитета у Београду.

ПОТПИСИ ЧЛАНИЦА
КОМИСИЈЕ

1. Др Јелена Филиповић, редовна професорка

2. Др Ана Кузмановић Јовановић, ванредна професорка

3. Др Драгица Вујадиновић, редовна професорка